

Končna publikacija projekta **ISTER**

ConnectIng hiSTorical Danube rEgions Roman routes

/Povzetek/

Namen projekta ISTER je obuditi 2000 let staro dediščino s ponovno umestitvijo Rimske ceste na zemljevid in razviti pešcem prijazno pot po sledih Rimljanov. Namen tovrstne poti je oživljanje lokalnega podeželskega gospodarstva, povezovanje skupnosti z dediščino in spreminjanje ruralnih območij v osrednje, živahne točke na ekološko-kulturnem koridorju vzdolž Podonavja.

I. O projektu

Projekt ISTER naslavlja izziv diskontinuitete rimske dediščine, ki se odraža tako v teritorialni razsežnosti, povezani z nizko stopnjo naložb ter povezavo med viri dediščine ter lokalnim in regionalnim produktivnim sektorjem kot tudi v razsežnostih vizualizacije in privlačnosti glede promocije in ozaveščanja o pomenu dediščine.

Glavni cilja projekta ISTER se osredotoča na ponovno odkrivanje in revitalizacijo starorimskega cestnega omrežja vzdolž Podonavja kot ključnega gonila promocije teritorialnega razvoja, temelječega na rabi kulturne in naravne dediščine (natančneje – Rimske ceste).

ISTER obravnava teritorialne razsežnosti Rimske ceste kot neprekinjen transnacionalni element, ki prehaja meje držav podonavske regije in zagotavlja ustrezne pogoje za izmenjavo in skupni razvoj.

II. Rezultat

1. Vzpostavitev skupine raznolikih deležnikov

Razporeditev partnerjev projekta ISTER je zelo pestra. Geografski obseg, znanja, izkušnje in nabor veščin pri analizi deležnikov ter sodelovanju se razlikujejo od primera do primera. Zato je bil razvit metodološki okvir za kartiranje deležnikov, ki temelji na empiričnih in analitičnih metodah, predlaganih s strani deležnikov in strokovnjakov z uporabo praktične metode. Na splošno je bila ta metodologija namenjena zagotavljanju poenostavljene metode analize deležnikov, s prilagojenimi praksami – ob upoštevanju dostopnosti in dosegljivosti za vse partnerje ter obseg projekta.

Identifikacija in analiza deležnikov sta bili uporabljeni za prednostno razvrščanje na podlagi matrike pomembnosti za izbiro najboljšega pristopa za vsako skupino deležnikov, seveda v skladu z transnacionalnimi smernicami. Na podlagi transnacionalnih metodoloških smernic in orodij je vsak projektni partner zagotovil seznam lokalnih deležnikov, ki so bili osnova za snovanje skupine raznolikih deležnikov (MLSG).

2. Katalog rimskih cest in naselbin v Podonavju

Podatki, zbrani v katalogu, so razširili trenutni okvir znanj z zagotavljanjem celovite slike obstoječe baze podatkov ter postavili temelje za razvoj GIS teritorialnega atlasa dediščine rimskih cest v Podonavski regiji ter pomagali poglobiti razumevanje te dediščine.

Zagotavlja naslednje informacije:

- Začetne in končne točke poti
- Kategorijo
- Tip Rimske dediščine
- Datiranje (stoletje/obdobje/datumsko obdobje)
- Status zaščite
- Meje (nepremičnih kulturnih dobrin)
- Vrsta lastništva in lastniki
- Lokacija
- Stanje
- Vrsta obnove
- Načrti

3. Skupna strategija znamčenja

Kulturne poti so gonilo gospodarskega razvoja, socialne kohezije in transnacionalnega sodelovanja. Skupna strategija znamčenja VIA ISTER v Podonavju je razvita za ustvarjanje učinkov in odpiranje novih možnosti regionalnega razvoja v državah, skozi katere vodijo rimske ceste.

Sestavljajo jo priporočila, predlogi, možnosti in primeri dobrih praks - vse z namenom gradnje prepoznavnosti in vidljivosti na ravni Podonavja. Aktivnosti, tematske kampanje, orodja in taktike, priporočene za lansiranje in promocijo blagovne znamke, so predmet prilagajanja na lokalno raven in razpoložljivost virov za implementacijo in vrednotenje.

4. GIS-atlas rimskih poti v Podonavju

GIS atlas rimskih poti v Podonavju predstavlja inovativno kartografsko spletno aplikacijo rimskih poti v celotnem območju Podonavja. Zagotavlja prostorski prikaz razpoložljivega zapuščine rimskih poti v Podonavju za rimska naselja in cestno omrežje, pri čemer sledi zgodovini rimskega imperija prek omrežja rimskih cest v Podonavju in njegovega odnosa do naravnega okolja.

Atlas zagotavlja:

- orodje za poizvedovanje po elementih podatkovne zbirke;
- možnost deljenja vnaprej pripravljenih poizvedb;
- vmesnik API za izmenjavo podatkov (strojni dostop in prenos podatkov);
- možnost dodajanja multimedijskega gradiva za posamezne elemente (npr. fotografije, članki, opisi);
- pregled podatkovne zbirke in pripadajočega medijskega gradiva.

5. Transnacionalno interaktivno orodje (aplikacija ISTER)

Transnacionalno interaktivno orodje VIA ISTER je namenjeno promociji georeferenciranih informacij o rimskih najdiščih in poteh, zbranih in shranjenih v GIS atlasu na podlagi interaktivnih zemljevidov.

Aplikacija ISTER omogoča:

- interaktivne georeferencirane zemljevide rimske kulturne dediščine (miljnikovih, spomenikovih, dogodkovih ter poteh rimske kulturne dediščine);

- opise, slike, ilustracije in multimedijske elemente rimske kulturne dediščine;
- posodobljene informacije o okolici, zlasti turistične informacije (mesta za hrano, prenočišča, viri pitne vode, stranišča, javni prevoz, prireditve in druge zanimivosti);
- sprehajalne in kolesarske poti, povezane z rimsko kulturno dediščino.

6. Pilotne aktivnosti

Pilotne aktivnosti so rezultati faze testiranja interaktivnega digitalnega orodja - aplikacije ISTER za rimsko eko-kulturno pot. Njihov namen je povezati digitalno aplikacijo s fizičnimi naložbami na pilotnih lokacijah. Rimski miljniki bodo obstajali tako v digitalnem kot v fizičnem okolju in bodo uporabnikom omogočali spremljanje pri potovanju po rimski poti tudi v digitalnem okolju.

7. Priročnik politik

Priročnik temelji na izkušnjah projekta ISTER, v njem pa so ugotovitve in priporočila predstavljena skupnostim v Podonavju in na ravni EU. Priročnik prispeva h krepitvi zmogljivosti zainteresiranih strani na več ravneh in oblikovanju pogojev regulativnega okvira z ukrepi vključevanja politik.

Vsebuje dobre transnacionalne prakse v zvezi s praktičnimi, tehničnimi in organizacijskimi/vodstvenimi vidiki upravljanja (rimske) kulturne dediščine s ciljem oblikovanja enotnih orodij in strategij za varstvo, vrednotenje in trajnostno rabo kulturne dediščine in virov.

8. Memorandum o vzdrževanju

Rezultati projekta, platforme, priročniki in orodja so bili razviti v tesnem sodelovanju s ciljnim uporabniki. Vendar se lahko prednostne naloge, potrebe in zahteve sčasoma spremenijo. Nadaljnja trajnost digitalnih orodij ISTER je zato odvisna od nadaljnjega sodelovanja in njihovega posodabljanja po koncu projekta.

Eden od instrumentov za zagotavljanje trajnosti projekta je memorandum o vzdrževanju GIS atlasa in Interaktivne aplikacije ISTER. S podpisom memoranduma o vzdrževanju obeh orodij ISTER nameravajo ustrezne zainteresirane strani ta orodja vključiti v svoje politike na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.

III. Aerofotografiranje, terenski ogledi in izkopavanja

V okviru projekta ISTER so bili na izbranih območjih v partnerskih državah identificirani odseki rimskih cest, ki jih ni bilo mogoče zaznati z neinvazivnimi raziskovalnimi metodami sodobne arheologije.

Aero fotografije so zagotovile dragocene informacije in prispevale k boljšemu razumevanju prostorske razporeditve rimskih cest in značilnosti pokrajine. Fotografiranje je bilo opravljeno z lahkim letalom in letalnikom, opremljenim s kamero in termovizijo, da bi dobili čim boljše posnetke s ptičje perspektive.

Poleg dejavnosti aerofotografiranja je projekt ISTER izvedel vrsto terenskih ogledov in izkopavanj za določitev ohranjenih odsekov rimskih cest, ki izpolnjujejo pogoje za njihovo vrednotenje.

IV. Podelitev “ISTER International Best Practices Awards”

Namen natečaja je bilo prepoznati in podpreti najboljše primere dobrih praks inovativnih projektov in iniciativ za varovanje, ohranjanje, upravljanje, vrednotenje in trajnostno uporabo kulturne dediščine v povezavi z rimsko dediščino v podonavski regiji.

Na natečaj so se prijavi udeleženci iz sedmih podonavskih držav. Mednarodna komisija je ocenila 12 prijav in razglasila zmagovalce v naslednjih kategorijah.

- Kategorija 1 – Varovanje in zaščita Rimske dediščine
 1. nagrada: **National Museum of Užice, (Srbija)**
Projekt: Varovanje in zaščita antičnih spomenikov v Lapidariju
- Kategorija 2: Promocija in vrednotenje Rimske dediščine
 1. nagrada: **National Museum of Unification in Alba Iulia (Romunija)**
Projekt: PANTHEON 3D
- Kategorija 3: Trajnostna raba in razvoj Rimske dediščine
 1. nagrada: **Regional Administration Vidin (Bolgarija)**
Projekt: Mreža za trajnostno mobilnost ob Donavi / Transdanube.Pearls

Podelitev je potekala 23. februarja 2022, v mestu Aalen (Nemčija).

V. Delavnice

Izvedenih je bilo 30 lokalnih delavnic za krepitev zmogljivosti (CBW) z namenom povečanja zmogljivosti različnih deležnikov - za ustvarjanje sposobne, močne horizontalne verige upravljanja.

- **Modul 1:** Dediščina rimskih poti kot gonilna sila turističnega, lokalnega in regionalnega razvoja
- **Modul 2:** Dediščina Rimske ceste kot spodbujevalec politike in regulativnega okvirja
- **Modul 3:** Rimska kulturna dediščina – sredstvo za izmenjavo znanj in sodelovanja

3 moduli usposabljanja

v 8-ih državah Podonavja

v organizaciji 10-ih partnerjev

VI. Razvoj in orodja

- **Praktični vodnik za kartiranje deležnikov**

Vodnik podaja različne metodološke usmeritve in orodja za identifikacijo deležnikov na področju dediščine rimske ceste in naselbin na lokalni ravni. Okvir zagotavlja deležnikom globlje razumevanje interesov, vplivov, izmenjavo informacij ter povezav in odnosov na podlagi matrike in analize interesov.

- **Poročilo o politiki in regulativi** analizira trende in pogoje za varovanje in vrednotenje kulturne dediščine (Podonavje in EU raven), trenutni politični okvir v partnerskih mestih/regijah/državah glede varstva in vrednotenja dediščine, s poudarkom na fizični dediščini mreže rimskih cest in naselbin.

Poročilo ponuja nabor dobrih praks/uspešnih primerov v zvezi s trenutnimi politikami, načrti in regulativnimi instrumenti za varovanje, razvoj in vrednotenje rimskih poti in mreže naselbin kot kulturne poti.

- **Skupno orodje za znamčenje** vsebuje praktične metode, politične smernice, mehanizme in priporočila z velikim potencialom za testiranje, replikacijo in ustvarjalne fotografije za povečanje kompetenc pri identifikaciji in evalvaciji kulturnih poti, kot tudi vzpostavitev novih skupnih pristopov k razvoju rimskih eko-kulturnih poti, uporaba in vrednotenje v Podonavju.
- **Zbirka orodij za module navzkrižnega učenja** vključuje nabor gradiv za zagotavljanje podpornega gradiva za izvajanje lokalnih delavnic za krepitev zmogljivosti, naslovljenih na skupino različnih deležnikov. Smernice za mentorstvo uspešno naslavlja vrzeli in izzive v zvezi z dostopnostjo, uporabo in vrednotenjem mreže rimskih poti in naselbin in Podonavju in uskladiti sektorske vizije in dokumente v zvezi s prostorskim načrtovanjem, uporabo zemljišč in zaščito okolja.

- **ISTER Video**

ISTER video je bil posnet z namenom, da postane transnacionalno marketinško orodje za širšo uporabo in distribucijo, dokumentirano pa je dogajanje iz različnih faz projekta in promovira vezi med individualno in skupinsko identiteto rimske eko-kulturne poti, s poudarkom na lokalnih produktih in izkušnjah v partnerskih mestih in državah.

VII. Investicije majhnih vrednosti

Investicije majhnih vrednosti so se izvajale na območjih vseh partnerskih držav projekta ISTER in so odziv na transnacionalne ter lokalne/regionalne izzive povezane z vrednotenjem mreže rimske poti in naselbin. Kot del projekta ISTER je 8 partnerjev iz 6 držav postavilo 40 miljnikov ali železnih ploščic ob originalni rimski cesti. QR koda projekta je vgravirana v železne ploščice (tudi na miljnikih).

Namen postavitve miljnikov (miljnih kamnov) ob rimski cesti je povečati prepoznavnost te kulturne dediščine, zlasti na neizkopanih območjih ter tako prispevati h globalni prepoznavnosti Podonavja, saj bodo rimski miljniki ponavljajoči se elementi vzdolž poti.

VIII. Komunikacija, diseminacija in kapitalizacija

Vsi konzorcijski partnerji so tekom izvajanja projekta izvajali dejavnosti komunikacije, diseminacije, razširjanje informacij in ozaveščanje javnosti o projektu. Promocija rezultatov projekta, pobud in dogodkov je potekala s sprotnim zagotavljanjem ciljno usmerjenih novic v angleškem in nacionalnih jezikih partnerskih držav, tako preko spletne strani programa, kot preko komunikacijskih kanalov projekta in partnerjev in aktivne interakcije preko ustreznih tradicionalnih in socialnih medijev.

Učinek:

- mreženje in vključevanja deležnikov;
- intenzivno sodelovanje z ostalimi sinergijskimi projekti in iniciativami;

- interakcija s tiskom in ostalimi mediji;
- vključevanje v razvoj lokalnih skupnosti;
- prispevek k aktivnemu socialnemu vključevanju.

Rezultati:

- ✓ 1 končna publikacija
- ✓ 2 znanstveni publikaciji
- ✓ 2 neznanstveni publikaciji
- ✓ 5 e-novic
- ✓ 17 dogodkov za ozaveščanje
- ✓ 40 promocij projekta ISTER na drugih dogodkih
- ✓ 1000 objav v tradicionalnih in socialnih medijih v 8 jezikih
- ✓ preko 300 000 ogledov in prikazov

Transnacionalne delavnice (kapitalizacija)

Konzorcijski partnerji so tekom izvajanja projekta sodelovali na treh transnacionalnih delavnicah kapitalizacije, ki so potekale v Alba Iulia (Romunija), Aalen (Nemčija) in Carnuntum (Avstrija). Dogodki so omogočili boljše razumevanje in notranje sodelovanje. Omrežje ISTER so z vzpostavitvijo povezav navzven s sinergijskimi projekti/pobudami razširili v širšem obsegu in oblikovali skupni načrt za nadaljnje priložnosti.

IX. Partnerstvo

Posebna zahvala projektne konzorciju!

26 projektnih partnerjev
15 financiranih projektnih partnerjev
11 pridruženih strateških partnerjev